

II. csikós: Fekügyünk le ety kicsit a földre!
(A két csikós lefekszik.)

Az angyalok: Keljetek fel, jó bojtárok,
Az angyalszót halgassátok.
A Messiás született,
Akit jövendöltetek (!)
Ez hát nekünk nem hajnal,
Inkább szép nappal.

I. csikós: (költögeti a másikat)
Hallod-e pásztortárs,
Ez nem ój szó mint más,
Emeld fel a fejedet,
Nyútsd ki ja két kezedet.
Kejjünk fel és mennyünk el.

II. csikós: (énekli) Kejjünk fel tehát
Látni egy csodát,
Kit szült Mária
Betlehembe kis Jézuskát.

(Felkelnek és a juhással együtt éneklik.)

Tételi bojtárok, bojtárok!
Ved rád juhász a bundát, a bundát,
Fogjunk göndör báránkát, báránkát,
Vigyük haza anyyának, anyyának,
Főzze meg a fíjának, annak a kis Jézusnak.

Ha valaki vígan él, vígan él,
A pásztor éppen úgy él,
Sétál, dudál, furujál, furujál
Billeg-ballag, meg-megáll.

II. angyal: Kérjük a háziasszonynak szíve szándékát,
Forgassa kezében erszénye kulcsát,
Tízest is, huszast is elfogadunk,
De a máriásnak legjobban örülünk.

(Mindnyájan éneklik):

Máriások adatnak,
Tallérokka! megraknak,
Kaláccsal, jó borral,
Megajándékoznak.

(Gyula.)

Feljegyezte: *Implom József.*

At tatár rab.

Af futás idejin törtint, ides apántúl sokat hallottam, hogy ammint híre jöt, hogy gyön at tatár, mindenki azoⁿ vaot, hogy öldugja ammije vaⁿ, oszt meneküjjik ki märe lát. Akki tudott élszalatt, akki nem tudott, meg élbútt a rítbe, vere^mbe, imide amoda. Hát vaot Szoboszlaon egy legi~ Gábörnak hitták, ú is él akárt szaladni, de az apját, annyát sajnálta

othagyni, mēr máⁿ nagyⁿ öregek vaotak, oszt nem tuttak vaona velle menni. Bizcⁿ nem lehetett akkör szekérem menni, mēr az út mindenüt rakva vaot tatárokkal, akkik mekfoktak mindenkit akki elébök került, oszt szökötérre fúsztik őket, oszt úty hájtották, mint am márhát. Ez a Gábör osztáⁿ kötelet kötött az apja derekára, oszt lejeresztette av verembe elébb az apját, aután meg az anyyát. Azután deszkát rakott av verem szájára oszt fódet hōrdot rá, mektapotta jaol, osztá^m pērnyével, meg gezemicével úgy beszōrta, hoty senki se monta vaona meg, hogy ot még valami vaⁿ. Osztán ű is kapta-fokta magát, élbűtt, nehogy ot tanáják at tatárok, mēr máⁿ hallaccott a hemzsegésök. Na jao vaⁿ. At tatárok begyöttek, oszt akkit av városba tanáltak, mindenkit megöltek, nem níztek azok se öreget, se fijatalt, osztáⁿ félvértik a házakat, ki mit tanált, élvitte, megásták ap pincéket, teleitták magokat bōrral, oszt ammit meg nem ittak, kieresztették. Pocsíkba ment ot mindeⁿ. An níp meg a rítbűl nízte. Úgy ríttek az asszonyok, meg agy gyerekik. Na jao van. Eltakarottak at tatárok ára ak Kunlaposs eránt, de ennyiháⁿ tatár, akki ríszegeⁿ fekűtt, av város szilim, ekkorára máⁿ kijaozanodott, oszt Gábört mekfokták, akki síjetet haza, hogy az öregeket kiszabadícsa, mēr szegínyek máj mekfűllattak odale av verembe an nagy melegbe. Gábört osztáⁿ élvittik. Az öregek mekⁿ csak vártak, csak vártak. Mikör oszt láták, hogy máⁿ csakugyan nem jōⁿ, kimásztak, de nagy nebezeⁿ

Télt-műlt az ideō. Gábört élvittik Tatárországba, ahun ety tatár papnak lett asz szōgájja. Egisz nap az érdeōbe járt fát vāgni, csak este jōt haza. Vaot at tatár papnak keēt fija, az egyyk mēk csak ojaⁿ sűldeō legi~, de am másik máⁿ embēr, oszt ez összekomāsodott velle. Estendenn él-elbeszilgettek, Gábör élmonta neki, hogy néki felesige maratt othoⁿ, akkivél csak ety feél esztendejig ilt, mēr at tatárok élszakították tulle. Mek, hogy apja anyya is vaⁿ, ha ugyan oda nem vesztek szegínyek av verembe. Sokszōr rini kezde^t, oszt úgy vīgasztálta ak komájja.

Szerette at tatár pap is, mēr kegyetle: jao daogos vaot, nem vaot ojan nehéz munka, hogy ű sājnalta vaona hozzātenni at testit. Eccēr, mikor hazajōtt az érdeōbűl, aszongya néki at tatár pap: Na fijam, aszongya, meg vagyok velled elīgedve, mēr minden daogodat tisztessigesenn élvīgezted, eliⁿ vaⁿ ety pár bocskōr, ha eszt élnyōvōd, nem bānom haza mehecc. Oszt adot néki ety pár új bocskōrt. Télt-műlt az ideō, de ab bocskōr vadonmat új maratt, pedig reggēltűl estik kuzbitōlta, akārmit csinált neki, nem nyűtt az az istennek se. Eggy este megiⁿ csak ot kucorog az aol vīginél, oszt odamegy ak komájja, oszt kérdezi: Mīr būsűlsz komám? — Hadd él ne beszīj, van nekem mimn emīszteni magam, — az^m būsulok, hogy apád eszt ab bocskōrt atta, akki al lábomoⁿ va, oszt aszonta, ha esztet élnyōvōm, hazaereszt, de látot, hogy most is egīszszenn űjj. — Sose būsűjj, ides komám, megmondom ém miesináj, de az apámnak meg ne mond, mēr agyonvāg, ha mektuggya. Huggyozz úgy, hogy a hūgy a lábod szārán fōjjik le ja bocskōrba, máj meglátot, hoty hārmadnapra jukass lessz ab bocskōrr. — Csakugyan úty tett, ahogy ak komájja monta, oszt ki is jukat ab bocskōr hārmadnapra, csak úgy virītot belűlle al lábā. At tatár pap csak nagyot nīzett, ammikōr meglátta. Nem tutta élgondōlni, hogy nyűtte él ab bocskōrt, mikōr élnyūhetetlen bűrbűl vaot. Na de hát szavát akārta tārteni, oszt aszongya, hogy aszongya: Na hát jao vaⁿ fijam, élnyűtted ab bocskōrt, mos máⁿ haza mehecc, nem tārtozsztatlak, de űtravalōnak keēt jaō tanácsot adok: ha mekharak-

szól valakire, lóp hármát hátra, osztám mek hat hónapra ah haragodat. Ha esz mektártod, böldog leszél. Erigy válasz ki magadnak aszt a lovat az aolból, ammék legjobban teccik, oszt erity haza, tisztelem ides apádat, anyádat, neked mek szerencsét kívánok. — Gábór osztáⁿ kiment az aolba, ippen ot vaot ak komájja is. — Na komám eleresztett apád, hát mos mán élmeigyek. Az isten ályon meg! Köszönöm a jaóságodat. Asz monta apát, hogy aszt al lovat válasszam az aolból, ammék legjobban teccik. Legjobban szeretem at te lovadat, de aszt nem viszem el, mér mindig jao komám vaotál, hanem az ecsédét, mér az mindíig ellenem vaot. Avvál kivezette az eccse lovát, félnyêrgêlte, ak komájja meg útravalaot is adott, kenyeret, szalonnát, meg ety kulacs bört. Fêlkôtötte a hêrmecc-szíjjára, oszt êlkôszoñt ak komájjátul, oszt félkavarodott al lovára, oszt alaó! Három heétig íjjel-nappal mindíig jött, az útát nem tutta, csak a csillag eránt igazodott. Hármadik heéteⁿ kijött at tatár grániconn. Másnap mán egy magyar faluba hált, egy darabig csak próbálgatta am magyar beszídet, mer jaoformáñ élfelejtette a tizenhatesztendeji rapság után, de osztá^m megjött asz szava. Elösször tatárnak nisztkik, de osztán êlhitték néki, hogy rab vaot, utaojára még útravalaot is attak néki.

At takarodaot húszták, mikôr Szoboszlaora írkezett. Ammint mektanálta ah házokat, leszállott al lúrúl, ki akarta nyitni ak kaput, de ab be vaot zárva. Megy az ablakra, hogy bekopogtassík. Hát ahogy beníz az ablakonn, ugyan csak mekfêlhôddzik, mér af felesíge odabe keét úrfival csaokolaoddzik. Rettentô mekharagudott, be akárt ak fêrítísem mászni, hogy megôjje az asszont, de oszt eszibe jutott, ammit at tatár pap mondott, hogy aszongya: ha mekharakszól, lóp hármát hátra, osztám mek, hoty hat haonapra ah haragodat. Úgy is tett. Fokta ak kantárszárat, oszt átment asz szomszídba, oszt ott az aolba bekôtötte al lovát, avvál bement, de as se monta jao estét, hanem leült ap patkára. Eleösször megíjjettek az ôregek, de aután látták, hogy nem bánt senkit, mekkêrdeztík, mi járatba vaⁿ. De Gábór nem szaolt ety szaot se, mint ahogy az ak kenyírkosár nem szaol ot la! Na jao vaⁿ. Mekkinálták oszt lefeküñt. Az ôreg embêr enni tett al lúnak is. Autám mindítík csak azonn árbuválaot-tak, hogy kiféle-miféle lehet ez az embêr, de is cíloztak rá. Reggêl osztáⁿ félkêlt, megmozsdott, megberetvâkkozott, mektiszttâkkozott, oszt hazament. Az asszeⁿ rôkton megismerte, megôlêlte, megcsaokolta, de ú êllökte magátul, oszt rákíjâtott: At teremtísedet, miféle úrfiakkal csaokolaodtál az este? Miféle úrfiakkal? Hát at te keét fíjaddal, nem tudod, hoty terhêrbe hattál itt? Keét fíjám szüleetett eccêre, oszt az eskolába attam, hoty tanájjanak, most vakációjó vaⁿ, oszt hazajöttek. — Na osztá^m vaot öröm! — Láttjátok, mijk a jao vaot, hoty mekfogatta at tatár pap szavát!

Györffy István és Viski Károly.

(Szilágyi János 89 éves református földmíves elbeszélése. Karcag, 1908. — Ugyar.akkor lejegyezte a karcagi születésű Györffy István. Az ő olvasata szerint 1913-ban Viski Károly írta le nagyot fonetikus írással.)